

**Wyrok z dnia 4 października 1995 r.
II PRN 10/95**

Oddalenie powództwa w części obejmującej żądanie odsetek ustawowych stanowi rażące naruszenie art. 481 § 1 i 2 k.c., jeżeli została zasądzona należność główna.

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar
(sprawozdawca), Maria Tyszel,

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 4 października 1995 r. sprawy z powództwa Jerzego K. przeciwko Spółce Akcyjnej S.-P. w P. o rentę wyrównawczą, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Poznaniu z dnia 7 lutego 1995 r. [...]

u c h y l i ł pkt 2 zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo o tyle, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda 54% odsetek [...] od kwoty 4.397 zł (cztery tysiące trzysta dziewięćdziesiąt siedem) od dnia 1 marca 1994 r. do dnia zapłaty.

U z a s a d n i e n i e

W pozwie z dnia 15 marca 1994 r. powód Jerzy K. dochodził zasądzenia od pozwanej Spółki Akcyjnej S.-P. kwoty 99.516.400 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 1994 r. oraz kosztów postępowania, podając w uzasadnieniu, że jako pracownik [...] Zakładów Opon Samochodowych "S." w P. (poprzednika prawnego pozwanej) w dniu 19 sierpnia 1985 r. uległ wypadkowi przy pracy, którego skutki ostatecznie doprowadziły do zaliczenia go do pierwszej grupy inwalidów. [...] Dochodzona kwota jest skapitalizowaną rentą wyrównawczą za okres od 1 września 1993 r. do 28 lutego 1994 r., a jej wysokość stanowi różnicę między zarobkami, które powód otrzymywałby świadcząc pracę, a rentą inwalidzką.

W odpowiedzi na pozew pozwana uznała powództwo do kwoty 40.000.000 zł, zaś w pozostałej części wniosła o jego oddalenie, zarzucając błędne wyliczenie wynagrodzenia jakie powód mógłby otrzymywać przy dalszym świadczeniu pracy.

Wyrokiem częściowym z dnia 15 listopada 1994 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 40.000.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 1994 r. nadając wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności wobec uznania powództwa w tej części.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 1995 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu zasądził dalszą kwotę 4.397 zł, w pozostałej części powództwo oddalił orzekając o kosztach postępowania, zaś w uzasadnieniu nie odniósł się do dochodzonych odsetek.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 27 kwietnia 1995 r. [...] oddalił rewizję strony pozwanej orzekając o kosztach zastępstwa procesowego za II instancję. Powód nie skarżył wyroku w części oddalającej powództwo.

Wyrok Sądu Rejonowego zaskarżył rewizją nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości wyrok w części dotyczącej odsetek zarzucając rażące naruszenie art. 316 i 325 k.p.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 300 k.p. Skarżący żądał zmiany wyroku w tej części i zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda ustawowych odsetek od kwoty 4.397 zł poczynając od dnia 6 marca 1994 r., tj. od dnia, w którym pozwana miała ostatecznie ustosunkować się do żądań powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna, wobec trafności zarzutów w niej podniesionych, jest uzasadniona, a jej uwzględnienie powoduje stosowną zmianę zaskarżonego wyroku.

Przytoczone okoliczności, w tym również te, które dotyczą samej zasady powództwa o zasądzenie skapitalizowanej renty wyrównawczej są niewątpliwe. Nie podlega także ocenie w tym postępowaniu wysokość zasądzanego roszczenia.

W wyroku częściowym z dnia 15 listopada 1994 r. Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda uznaną część należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 marca 1994 r. Po zakończeniu postępowania i uznaniu, że sprawa jest dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia spornego stosunku - art. 316 § 1 k.p.c. - Sąd wyrokiem z dnia 7 lutego 1995 r. orzekł o roszczeniu głównym, uwzględniając je w przeważającej części, oddalił jednak roszczenie w zakresie odsetek, mimo iż żądanie pozwu nie zostało zmienione, zaś stan istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, a więc podstawa faktyczna i prawna w pełni uzasadniał uwzględnienie powództwa w tej części.

Stosownie do przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c., gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody, nawet gdyby opóźnienie było wynikiem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, zaś w przypadku, gdy wysokość odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, przysługują odsetki ustawowe.

Konstrukcja tego przepisu daje podstawę do przyjęcia, że prawo do odsetek przysługuje z mocy samej ustawy, [...].

Przy zasądzeniu należności głównej, a więc po wykazaniu samej zasadności roszczenia, odsetki za czas opóźnienia przysługują z mocy samej ustawy, stanowiąc swego rodzaju sankcję wobec niespełnienia świadczenia w terminie.

Wobec wyraźnego żądania pozwu, oddalenie powództwa w tej części nie znajduje żadnego uzasadnienia, a to pozwala na stosowną zmianę wyroku i zasądzenie ustawowych odsetek od zasądzonej należności głównej, od daty wskazanej w pozwie do dnia zapłaty. [...]

Z tych względów i na podstawie art. 422 § 1 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====